

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑^๑

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

สถาบันการเงินเป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยทำหน้าที่ในการระดมและจัดสรรเงินทุนแก่ภาคเศรษฐกิจ และมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก การที่สถาบันการเงินประสบปัญหาย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ตลอดจนความเชื่อมั่นของประชาชนและผู้ฝากเงินที่มีต่อระบบสถาบันการเงินโดยรวม กฎหมายฉบับนี้จึงกำหนดหลักเกณฑ์ในกำกับดูแลสถาบันการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินมีความมั่นคง และธรรมาภิบาลที่ดี ตลอดจนมีความเป็นธรรมต่อลูกค้าและประชาชน

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

๒.๑ การจัดตั้งและการขอรับใบอนุญาต

กำหนดว่าการที่บุคคลใดจะประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจเงินทุน หรือธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือการที่ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศจะตั้งสาขาเพื่อประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย (มาตรา ๙ มาตรา ๑๐)

๒.๒ โครงสร้างสถาบันการเงิน

(๑) กำหนดว่าสถาบันการเงินต้องมีจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕ ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้ทั้งหมด และต้องมีกรรมการเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด เว้นแต่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการผ่อนผันจากธนาคารแห่งประเทศไทยตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๑๖)

(๒) กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดถือหุ้นของสถาบันการเงินแห่งใดแห่งหนึ่งไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเกินร้อยละ ๑๐ ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยหรือเป็นตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด (มาตรา ๑๘)

(๓) กำหนดลักษณะต้องห้ามของกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน (มาตรา ๒๔) รวมทั้งกำหนดว่าการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าว จะต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน (มาตรา ๒๕)

^๑ คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ

๒.๓ การกำกับสถาบันการเงิน

กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับสถาบันการเงิน เช่น การดำรงเงินกองทุนและสินทรัพย์ (มาตรา ๒๙ ถึงมาตรา ๓๒) การลงทุนในหลักทรัพย์ (มาตรา ๓๓ ถึงมาตรา ๓๕) ขอบเขตในการประกอบธุรกิจ (มาตรา ๓๖) การทำนิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน การตรวจสอบและการควบคุมภายใน ตลอดจนการบริหารและการจัดการของสถาบันการเงิน (มาตรา ๔๑) การดำเนินการที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย (มาตรา ๔๓) ข้อห้ามในการให้สินเชื่อ (มาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๒) กลุ่มธุรกิจทางการเงิน (มาตรา ๕๓ ถึงมาตรา ๕๙) การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง (มาตรา ๖๐ ถึงมาตรา ๖๒) การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง (มาตรา ๖๓ ถึงมาตรา ๖๕) การจัดทำบัญชี การรายงาน ผู้สอบบัญชี (มาตรา ๖๖ ถึงมาตรา ๗๑) การควบ การโอน และเลิกกิจการ (มาตรา ๗๒ ถึงมาตรา ๗๙) ข้อห้ามมิให้สถาบันดำเนินการ (มาตรา ๘๐) การจัดเก็บข้อมูล บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นเกี่ยวกับกิจการสินทรัพย์ และหนี้สิน (มาตรา ๘๒)

๒.๔ การตรวจสอบสถาบันการเงิน

กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ตรวจการสถาบันการเงิน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของสถาบันการเงิน บริษัทแม่ บริษัทลูก หรือบริษัทร่วม และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตลอดจนลูกหนี้และผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินนั้น (มาตรา ๘๕)

๒.๕ การแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของสถาบันการเงิน

(๑) กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจออกหนังสือเตือน คำสั่งห้าม หรือคำสั่งถอดถอนกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ในกรณีที่สถาบันการเงิน กรรมการผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายฉบับนี้ (มาตรา ๘๙)

(๒) กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจออกคำสั่งให้สถาบันการเงินแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงาน เพิ่มทุน ลดทุน ระงับการดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว ถอดถอนกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ควบคุมสถาบันการเงิน หรือปิดกิจการสถาบันการเงิน ในกรณีที่สถาบันการเงินมีฐานะหรือการดำเนินงานอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน (มาตรา ๙๐)

(๓) กำหนดมาตรการในการดำเนินการกับสถาบันการเงินที่มีเงินกองทุนต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๙๕ ถึงมาตรา ๙๙)

๒.๖ การเข้าควบคุมสถาบันการเงิน

กำหนดขั้นตอนการดำเนินการกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีคำสั่งควบคุมสถาบันการเงิน เช่น การแจ้งคำสั่งควบคุมแก่สถาบันคุ้มครองเงินฝาก และตลาดหลักทรัพย์ (มาตรา ๑๐๑)

การแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมสถาบันการเงิน (มาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๙)

๒.๗ การกำกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ^๒

(๑) กำหนดให้รัฐมนตรีซึ่งรักษาการตามกฎหมายจัดตั้งสถาบันการเงินเฉพาะกิจสามารถมอบอำนาจให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทำหน้าที่แทนได้ เช่น หน้าที่ในการกำกับดูแล หรือหน้าที่ในการกำหนดแนวนโยบายเพื่อให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจถือปฏิบัติ (มาตรา ๑๒๐)

(๒) กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจปฏิบัติ เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดชั้นสินทรัพย์หรือการกันเงินสำรอง (มาตรา ๑๒๐ วรรคสอง และมาตรา ๑๒๐/๑)

๒.๘ บทกำหนดโทษ

กำหนดโทษกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด และกรณีกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ของสถาบันการเงิน หรือบุคคลใดกระทำความผิดโดยทุจริต (มาตรา ๑๒๑ ถึงมาตรา ๑๕๖)

๓. บทบัญญัติที่คุ้มครองประชาชน

๓.๑ กำหนดให้สถาบันการเงินต้องประกาศข้อมูลในเรื่องอัตราดอกเบี้ย อัตราส่วนลด และค่าบริการต่าง ๆ ไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของสถาบันการเงิน เพื่อให้ประชาชนและลูกค้าทราบข้อมูลดังกล่าว (มาตรา ๓๘)

๓.๒ กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การรับฝากเงิน การทำนิติกรรมหรือสัญญากับประชาชน เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภค (มาตรา ๓๙)

๓.๓ กำหนดให้สถาบันการเงินต้องแจ้งและแสดงวิธีการ ตลอดจนรายละเอียดในการคำนวณอัตราค่าบริการรายปีให้ประชาชนและลูกค้าผู้มาขอสินเชื่อทราบ (มาตรา ๔๐)

๓.๔ กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเรียก/จ่าย ดอกเบี้ยหรือส่วนลด การเรียกค่าบริการ เงินมัดจำ หลักประกัน เบี้ยปรับ (มาตรา ๔๖)

๓.๕ กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจปฏิบัติ (มาตรา ๑๒๐/๑ (๔))

^๒ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ได้แก่ สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด (มาตรา ๑๑๙)

